

การสอบสวนการเสียชีวิตสงสัยจากการรับประทานเห็ดพิษ

อำเภอเมืองอำนาจเจริญ พฤษภาคม 2561

นายอภิชัย สะต้วงค์ และคณะ โรงพยาบาลอำนาจเจริญ

เมื่อวันที่ 24 พ.ค. 2561 เวลาประมาณ 15.45 น. งานควบคุมโรค รพ.อำนาจเจริญ ได้รับแจ้งทางโทรศัพท์จากพยาบาลประจำห้องอุบัติเหตุฉุกเฉิน ว่ามีผู้ป่วยที่สงสัยจากการเบื่อเห็ด รับประทานยาอยู่ที่ห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จำนวน 2 ราย เจ้าหน้าที่งานควบคุมโรคจึงได้ไปตรวจสอบเหตุการณ์และสอบสวนเพิ่มเติมในเวลา 16.00 น. และได้ประสานไปยังทีม SRRT อำเภอเมืองอำนาจเจริญ ร่วมทำการสอบสวนในพื้นที่ระหว่างวันที่ 25-28 พ.ค. 2561 โดยมีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อยืนยันการเกิดโรคและการวินิจฉัย 2.เพื่อศึกษาระบาดวิทยาการเกิดโรค การดำเนินโรคด้านบุคคล เวลา สถานที่ 3.เพื่อกำหนดแนวทาง มาตรการป้องกันควบคุมโรคที่ถูกต้องเหมาะสม

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาระบาดวิทยาเชิงพรรณนาและระบาดวิทยาเชิงสำรวจ รวบรวมข้อมูลการเจ็บป่วยและการรักษาจากเวชระเบียนผู้ป่วยของโรงพยาบาลอำนาจเจริญ การสัมภาษณ์บุคคลในครอบครัวญาติและผู้เกี่ยวข้อง การศึกษาสิ่งแวดล้อม การศึกษาทางห้องปฏิบัติการ การศึกษาข้อมูลประวัติการเกิดอุบัติเหตุการเบื่อเห็ดพิษจากพื้นที่ต่างๆ ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดใกล้เคียง การค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในชุมชน

ผลการสอบสวน พบผู้เสียชีวิต 1 ราย เป็นเพศชาย อายุ 57 ปี 5 เดือน อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 549 ม.13 ต.บุง อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ ผู้เสียชีวิตมีโรคประจำตัว คือ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคหลอดเลือดสมองตีบ จากการสอบถามทราบว่า เมื่อวันที่ 23 พ.ค. 2561 ญาติของผู้เสียชีวิตได้ไปเก็บเห็ดนำมาปรุงเป็นอาหารและนำมารับประทานร่วมกัน 5 คนในเวลาประมาณ 19.00 น. อาหารมื้อนี้ปรุงจากเห็ดต่างๆ คือ เห็ดถ่าน เห็ดก่อ เห็ดน้ำหมาก และเห็ดโค ต่อมาระยะเวลาประมาณ 23.30 น. ภรรยาของผู้เสียชีวิต มีอาการคลื่นไส้ อาเจียนหลายครั้งจนรับประทานไม่ได้ ปวดท้อง ปวดศีรษะ ท้องเสีย ถ่ายเป็นน้ำมากกว่า 10 ครั้ง แต่ยังไม่ได้ไปหาหมอ จนวันที่ 24 พ.ค. 61 เวลา 12.15 น. มีอาการอ่อนเพลียมาก ญาติจึงพาไปที่โรงพยาบาล แพทย์ได้ตรวจและวินิจฉัยเป็น Acute Gastroenteritis from Mushroom ในขณะที่ภรรยาอยู่ที่โรงพยาบาล เวลา 15.30 น. ผู้เสียชีวิตมีอาการปวดศีรษะ ปวดตามตัว ปวดท้ายทอยอย่างมากจนหน้ามืด มีอาการจุกแน่นท้อง ญาติจึงได้แจ้งให้แพทย์ได้ตรวจอย่างละเอียด แพทย์วินิจฉัยเป็น Mushroom Poisoning และให้รับไว้ที่โรงพยาบาล วันที่ 25 พ.ค. 61 ประมาณ 10.00 น. อาการของผู้เสียชีวิตไม่ดีขึ้น มีอาการปวดศีรษะรุนแรงโดยเฉพาะบริเวณท้ายทอย จุกท้อง ปวดแน่นท้อง กระสับกระส่าย ประมาณ 19.00 น. เหนื่อยหอบ หายใจไม่ปกติ ไม่สนองตอบ แพทย์สั่งใส่ Tube 23.45 อาการไม่ดีขึ้น วัดชีพจรไม่ได้ หมดสติ หัวใจหยุดเต้น CPR 2 ครั้งไม่เป็นผล และเสียชีวิตประมาณ 01.00 น. แพทย์วินิจฉัย Toxic Hepatitis (Mushroom Poisoning) ร่วมกับ ARF, Severe metabolic acidosis, STEMI, Cardiac arrest, DM type , HT, DLD, old CVA สำหรับภรรยา ผู้เสียชีวิต รักษาหายเป็นปกติ และพบผู้ป่วยรายอื่นในชุมชนอีก 3 ราย ทุกรายมีอาการเพียงเล็กน้อยและหายเป็นปกติ ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่สำคัญ BUN 40 mg/dL, Creatinine 49.4 mg/dL, SGOT(AST)

1590 U/L, SGPT(ALT) 510 U/L และผลการตรวจเลือดตัวอย่าง พบเม็ดที่ทำให้เกิดพิษจำนวน 3 ตัวอย่าง ข้อมูลอุบัติการณ์การเบื่อเห็ดย้อนหลัง 5 ปี อ.เมืองอำนาจเจริญ พบ 10 เหตุการณ์ 6 ตำบล เสียชีวิต 2 ราย ปี 2561 พบแล้ว 6 เหตุการณ์

สรุป วิจัย และข้อเสนอแนะ ผู้ป่วยเสียชีวิตจากการรับประทานเห็ดพิษ เห็ดสงสัยที่น่าจะเป็นสาเหตุมากที่สุดคือ เห็ดถ่าน/เห็ดถ่านเลือด ผลการตรวจพบมีพิษร้ายแรงถึงขั้นเสียชีวิต ผลการสอบสวนเป็นเพียงข้อสันนิษฐานเท่านั้น ซึ่งผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการสามารถเป็นหลักฐานอ้างอิงที่ใกล้เคียงที่สุด อย่างไรก็ตามมีเห็ดอีกหลายตัวอย่างที่ไม่สามารถตรวจพิสูจน์ได้ เกิดจากความผิดพลาดในการเก็บตัวอย่าง ปัจจัยอื่นที่อาจส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เสียชีวิต เช่น ภาวะโรคประจำตัวหลายอย่าง เพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ ควรมีการประชาสัมพันธ์เน้นย้ำให้ประชาชนมีความตระหนักถึงพิษของเห็ดป่า ระมัดระวังการนำเห็ดป่ามาปรุงเป็นอาหาร หากพบว่ามีอาการเบื่อหรือมีอาการผิดปกติหลังรับประทาน ควรรีบไปพบแพทย์ทันที หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำป้ายประกาศเตือนประชาชนถึงอันตรายของเห็ดพิษ การระมัดระวังในการเลือกเห็ดชนิดต่างๆ ติดไว้ในบริเวณที่ชัดเจน สังเกตเห็นได้ง่าย